

Metóda výučby ochrany kultúrnych pamiatok

Rozbor vybraného prípadu

Ján ŠTEFANICA

Abstrakt

Ochrana pamiatkového fondu je neoddeliteľnou súčasťou výučby na viacerých fakultách slovenských univerzít a to nie len humanitného zamerania. Poslucháči humanitných, právnických či stavebných fakúlt sa zoznamujú s historickými, kultúrnymi i právnymi aspektmi ochrany hnutelných i nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území či archeologických nálezov a archeologických nálezísk v súlade s najnovšími vedeckými poznatkami. To všetko v súlade a na základe medzinárodných zmlúv v oblasti európskeho a svetového kultúrneho dedičstva, ktorými je Slovenská republika viazaná. Dôraz je kladený na využitie nadobudnutých znalostí pri realizácii ochrany konkrétnej kultúrnej pamiatky, spracovanie získaného materiálu a prípravu originálnej prezentácie postupu pamiatkovej ochrany vhodne zvoleného konkrétneho prípadu. Študenti vystupujú v jednotlivých úlohách vlastníka kultúrnej pamiatky, orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy na ochranu pamiatkového fondu či zástupcu verejnosti a predstavujú vybrané časti zvoleného prípadu, jeho súvislosti, právne aspekty a dopad na verejnosť. Počas teoretickej prípravy získajú znalosti z viacerých oblastí právnej vedy, histórie či archeológie, ale aj skúsenosť s prezentáciou na verejnosti.

Kľúčové slová

pamiatková ochrana, kultúrna pamiatka, ochrana pamiatkového fondu, archívny výskum, inovatívne metódy výučby

Abstract

The protection of the monument fund is an integral part of teaching at several faculties of Slovak universities, not only those with a humanities focus. Students of the humanities, law or construction faculties are introduced to the historical, cultural and legal aspects of the protection of movable and immovable cultural monuments, monument areas or archaeological finds and archaeological sites in accordance with the latest scientific knowledge. All this in accordance with and on the basis of international treaties in the field of European and world cultural heritage, by which the Slovak Republic is bound. The emphasis is on the use of acquired knowledge in the implementation of the protection of a specific cultural monument, processing of the obtained material and preparation of an original presentation of the process of monument protection of a suitably selected specific case. Students act in individual roles of the owner of a cultural monument, state administration bodies and territorial self-government bodies for the protection of the monument fund or a representative of the public and present selected parts of the selected case, its context, legal aspects and impact on the public. During theoretical preparation, they will gain knowledge from several areas of law, history or archaeology, as well as experience with public presentations.

Keywords

monument protection, cultural monument, protection of the monument fund, archival research, innovative teaching methods

Úvod

Medzi preferované spôsoby výučby formou aktívneho zaangažovania študentov a overenia ich znalostí v praxi patrí metóda simulovaných káuz, ktoré zvyčajne pozostávajú s písomnej a praktickej skúšky. Simulované kauzy sa zaraďujú medzi štandardné časti vyučovacieho procesu práva najmä na univerzitách v anglosaskom svete. Pri výučbe predmetov zameraných na ochranu kultúrneho dedičstva môže byť vhodná práve realizácia takejto formy oboznámenia študentov s materiálou avšak v tomto kontexte je potrebné hľadať aj iné, podobné spôsoby, ako poslucháčov aktívne zapojiť do priebehu vyučovacieho procesu a zároveň pri tom rozvíjať aj ich prezentačné zručnosti a logické schopnosti. Poznanie našich dejín, právnych i kultúrnych súvislostí je nielen dôležitou súčasťou znalostí študentov, ale slúži aj ako výchovný prostriedok. Vzhľadom na naše akademické prostredie je, z pohľadu inovatívnych spôsobov výučby, možné uvažovať nad zavedením kombinovanej formy archívneho výskumu, legislatívnych základov, kultúrno-historických súvislostí a následne verejne podanej prezentácie ochrany konkrétnej kultúrnej pamiatky. Takto podaná látka pomôže študentom v lepšom osvojení učebnej látky a v získaní nových zručností. Poslucháči sú zároveň neustále zaangažovaní do práce na výslednej prezentácii.

Archívne skúmanie a historicko-právny rozbor ako forma výučby

Najdôležitejšie akcenty v celom procese výučby sú kladené na získanie znalostí o platných právnych predpisoch, ich predstavení na rekonštrukcii vybraného predmetu pamiatkovej ochrany a následné zúročenie získaných vedomostí v prezentácii. Nevyhnutnosťou prípravy študentov tak bude práca s právnymi predpismi a štúdium archívnych dokumentov v rámci ako to požaduje zákon a vykonávacie predpisy.¹

¹ SLOVENSKO. Vyhláška č. 403/2023 Z. z. ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V rámci predprípravy archívneho výskumu bude potrebné zoznámiť študentov so základmi vedeckého bádania, podmienkami práce v archívoch a práce s archívnymi pomôckami. Právne pramene tu zaujímajú nevyhnutne úlohu východiskového zdroja informácií. Samotná teoreticko-metodologickú príprava v kombinácii práce s prameňmi a ich interpretáciou, by nemali absentovať ako kvalifikačno-profesionálne predpoklady pri štúdiu v obore histórie.² To isté však môžeme konštatovať aj o štúdiu historických a právnych predpokladov. V takto podanom kontexte je potrebné chápať prameň ako *"kľúčový prostriedok na demonštrovanie didaktického zámeru, prameň je predpokladom tvorivého myslenia, cibrenia vedeckých metód a napokon podmienkou každého sformulovaného záveru, argumentačným dôkazom a rozhodujúcim zdrojom vedeckých poznatkov."*³

Počas teoretickej prípravy je potrebné správne identifikovať a typologicky zaradiť vybraný predmet pamiatkovej ochrany. Jeho výber je podmienený buď subjektívnym záujmom študenta o blízku tému (lokalita z ktorej študent pochádza, druh pamiatky ktorý je blízky študentovým záujmom, medializácia prípadu či iné osobné preferencie). V úvahu pripadá viacero možností výberu a spracovania rozboru konkrétnej pamiatky. Môže sa jednať o individuálne spracovanie v podobe seminárnej práce, práca vo dvojiciach respektíve v početne väčších seminárnych skupinách. Za použitia pomocných vied bude potrebné zrekonštruovať čo najucelenejší priebeh vybraného prípadu so zameraním na dôležité časti v podobe historického kontextu, oboznámenia sa so zákonnými predpokladmi a v úvahu pripadajú aj ďalšie súvislosti.⁴

Počas vlastného výskumu sa študenti naučia nielen pracovať s dobovými prameňmi, právnymi predpismi, mediálnymi výstupmi ale ich aj kriticky posúdiť. Pri návšteve orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy na ochranu pamiatkového fondu spoznajú spôsob práce zamestnancov, pri návšteve archívu spoznajú spôsob roztriedenia a spracovania fondov v správe archívu a zoznámia sa aj s archívnymi pomôckami. Bez ohľadu na množstvo získaného materiálu budú musieť základnými vedeckými metódami spracovať získané informácie a

² HOLEC, R. Metodika a technika historikovej práce. Ako sa pracuje s prameňmi? 2014, s. 23.

³ HOLEC, R. Metodika a technika historikovej práce. Ako sa pracuje s prameňmi? 2014, s. 23.

⁴ ŠTEFANICA, J. Vybrané aspekty počiatkov výučby práva a historicko-právnych predmetov na území Slovenska. 2015, č. 2, s. 64

vyvodit' z nich závery tak, aby ich mohli použiť v písomnej práci. Niektoré z nich môžu budú predstavené aj v prezentácii. Vytriedenie častí dôležitých pre priebeh procesu bude dôležité pre celkovú prezentáciu, musia byť vybrané vhodne tak, aby nezainteresovaný divák rekonštrukcie, alebo čitateľ písomnej práce, získali obraz o náročnej úlohe štátu pri ochrane nášho kultúrneho dedičstva, ale aj o právach a povinnostiach vlastníkov kultúrnej pamiatky, základnej ochrane pamiatkového územia, všeobecných podmienok pri ochrane pamiatkového fondu a v neposlednom rade aj o obnove a reštaurovaní kultúrnej pamiatky a úprave nehnuteľnosti. Popri archívnom bádani bude nevyhnutným predpokladom študenta práca s literatúrou a existujúcimi edíciami dokumentov. Využitie univerzitnej či inej vedeckej knižnice bude tiež dôležitou pomôckou pri práci.

Celý proces rekonštrukcie kauzy môže byť rozdelený do viacerých fáz. V prvej fáze dôjde k vytvoreniu prvotnú osnovy a základnú textovú časť práce. Študenti budú nevyhnutne musieť rozšíriť prácu s elementárnymi prameňmi o ďalšie. Definitívnu úpravu textov môžu uskutočniť až po preštudovaní všetkých získaných prameňov a ich dôkladnom a kritickom zhodnotení. Celý prípad je vhodné doplniť o teoreticko-právne i historicko-právne súvislosti. Nespornou výhodou takto zvolených postupov je fakt, že študenti prídu do kontaktu s prácou a postupmi príslušných správnych orgánov. Významným zdrojom informácií pre pochopenie vtedajšieho stavu tak budú nielen súčasné odborné publikácie, ale aj dobová odborná literatúra. Aj takáto, pre mnohých „nepoužiteľná a zastaraná“ literatúra je prvkom, prameňom, ktorý dokáže priblížiť dobový stav ochrany kultúrnych pamiatok, stav vývoja spoločnosti, spôsob uvažovania a prostredie v ktorom ochrana prebiehala (právne, politické, kultúrne a i.) a porovnaj rozvoj v súčasnosti. Pravidelné vytváranie rešerší z preštudovaných prameňov napomôže pri prípadnom ďalšom spracovaní problematiky v podobe záverečných prác.⁵

Rovnako ako v slovenskej historiografii⁶ aj pri slovenských právnych dejinách často krát absentuje komparatívny rozmer. Tento fakt sa ospravedlňuje lokálnosťou nášho právneho

⁵ ŠTEFANICA, J. Vybrané aspekty počiatkov výučby práva a historicko-právnych predmetov na území Slovenska. 2015, č. 2, s. 64

⁶ ZAVACKÁ, M. – VÖRÖS, L. Príprava na vedeckú prácu a doktorandské štúdium na Historickom ústave SAV. 2014, č. 1, s. 60.

poriadku, ktorý má v prípade druhej polovice 20. storočia presah maximálne do susednej Českej republiky. Pri realizácii ochrany konkrétnej kultúrnych pamiatok to však určite neplatí, s touto problematikou sa stretneme počas rôznych časových období v rôznych štátoch sveta a odlišných právnych systémoch. Tu zohráva, pri rozvoji znalostí poslucháča, významnú úlohu možnosť porovnať úrovne pamiatkovej ochrany v Slovenskej republike s inými štátmi. Dôraz pri použití metódy právnej komparácie ochrany kultúrnych pamiatok je však kladený na ovládanie postupov kritickej analýzy tak, aby sa pri systematickej komparácii bolo možné vyvarovať kompilácii viacerých tém z viacerých právnych prostredí.⁷ Nie je správne automaticky očakávať od vysokoškolských poslucháčov nadpriemernú úroveň právnej komparatistiky, o to viac, ak nie sú poslucháčmi právnických fakúlt. Je však možné ich k tejto metóde postupne viesť a predstaviť im základy a zásady porovnávacieho výskumu. Vo svojej neskoršej praxi takto získané znalosti určite mnohonásobne zúročia.

Vhodným vyústením učebného procesu by sa stal verejný seminár, na ktorom každý so študentov odprezentuje vlastnú prácu v ktorej spracuje proces ochrany zvolenej kultúrnej pamiatky.

Teoreticko-právne a historické predpoklady

Z pohľadu teoreticko-právnych podmienok zachovania a ochrany kultúrneho dedičstva je potrebné študentom predstaviť legislatívne, spoločenské a historické predpoklady. Ústava Slovenskej republiky v článku 44 zakotvuje povinnosť štátu chrániť kultúrne dedičstvo a zabezpečiť jeho ochranu pre budúce generácie.

Právny rámec pre ochranu pamiatok vytvára najmä zákon NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu a jeho vykonávajúca vyhláška č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o ochrane pamiatkového fondu. Zákon o ochrane pamiatkového fondu je základným právnym predpisom v oblasti ochrany kultúrnych pamiatok, ktorý definuje pojmy ako kultúrna pamiatka,

⁷ ZAVACKÁ, M. – VÖRÖS, L. Príprava na vedeckú prácu a doktorandské štúdium na Historickom ústave SAV. 2014, č. 1, s. 60.

pamiatková rezervácia či pamiatková zóna, stanovuje povinnosti vlastníkov pamiatok a upravuje kompetencie Pamiatkového úradu Slovenskej republiky.⁸

Doplňujúcimi právnymi predpismi sú zákon NR SR č. 416/2002 Z. z. o navrátení nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov, zákon NR SR č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty, zákon NR SR č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a v neposlednom rade aj zákon NR SR č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach.

Teoretická príprava študentov tak musí byť založená na predstavení zákonnej úpravy a diskusii o riešenej problematike. Ako príklad na diskusiu môžu slúžiť konkrétne viac či menej úspešné príklady ochrany kultúrnych pamiatok. Zameranie diskusie, prípadne vypracovanie eseje či štúdie týmto smerom vedie postupne k zisteniu, že príčina úspešnej či neúspešnej ochrany (ne)spočívala v samotných zneniach zákonov, rôznych záujmových skupín, (ne)činnosti vlastníkov kultúrnych pamiatok či príslušných orgánov štátnej správy.

V rámci prípravy na rozbor konkrétneho prípadu je potrebné študentom predstaviť vybrané aspekty právnych noriem, ktoré majú súvis s riešenou problematikou, ako napríklad príslušné ustanovenia Stavebného zákona, ktoré obsahujú ustanovenia týkajúce sa stavebných úprav na kultúrnych pamiatkach a ich ochrany pri výstavbe. Zároveň bude nevyhnutné poslucháčov oboznámiť s vybranými aspektami medzinárodno-právnych noriem, ku ktorým sa Slovenská republika zaviazala ako ich signatár. Zaraďujeme tu najmä medzinárodné dohovory – Dohovor UNESCO o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva z roku 1972, Dohovor o ochrane architektonického dedičstva Európy z roku 1985 (Granadský dohovor) či Dohovor o ochrane archeologického dedičstva Európy z roku 1992 (Valettský dohovor). Podnetným vkladom sa môže stať oboznámenie z finančnou podporou a dotačnými mechanizmami štátu a Európskej únie, ktoré sú poskytované formou dotácií a grantov na obnovu kultúrnych pamiatok prostredníctvom rôznych programov. A netreba zabúdať ani na oboznámenie

⁸ SLOVENSKO. Zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

poslucháčov so sankciami za poškodenie alebo neodbornú obnovu kultúrnych pamiatok, vrátane trestnoprávnych pokút či trestnoprávnej zodpovednosti.

Tieto predpisy spoločne vytvárajú právny rámec, ktorý zabezpečuje ochranu kultúrnych pamiatok a ich zachovanie pre budúce generácie.

Keďže historické predpoklady ochrany kultúrnych pamiatok vychádzajú z dlhodobého vývoja vzťahu spoločnosti k historickým a umeleckým hodnotám, na území Slovenska, ale aj v širšom európskom kontexte, je možné identifikovať niekoľko kľúčových období, ktoré formovali súčasný systém ochrany kultúrnych pamiatok a s ktorými bude potrebné oboznámiť poslucháčov. Ako vhodné pripadá do úvahy rozdelenie do viacerých blokov. Prvým môže byť stredovek a raný novovek (do 18. storočia), kedy ešte neexistovala systematická ochrana kultúrnych pamiatok, avšak cirkevné a svetské stavby boli udržiavané v rámci svojich potrieb. Nasleduje osvietenstvo a 19. storočie, do ktorých môžeme klásť začiatky systematickej ochrany kultúrnych pamiatok. Kedy romantizmus v 19. storočí vzbudil záujem o históriu a národné dedičstvo, čo viedlo k prvej vlne záchrany hradov a historických budov. Prelomovým prvkom na našom území predstavovala činnosť Uhorského pamiatkového úradu založeného v roku 1872. Po tejto fáze nasleduje prvá polovica 20. storočia, v ktorej bola po vzniku Československej republiky ochrana pamiatok začlenená do štátnej správy a bol kreovaný Státní památkový úřad v Prahe, ktorého pôsobnosť siahala aj na územie Slovenska. Za ďalšie obdobie môžeme stanoviť druhú polovicu 20. storočia, charakterizovaný obdobím socializmu, počas ktorého bol v roku 1958 prijatý zákon o štátnej ochrane pamiatok zavádzajúci evidenciu a kategorizáciu pamiatok, boli realizované veľké rekonštrukčné projekty ale došlo aj k zničeniu mnohých kultúrnych pamiatok. boli zničené v dôsledku urbanizácie a industrializácie (napr. asanácia častí historických centier miest ako Bratislava či Košice).

Takýto historicko-právny exkurz poslucháčom ukáže, že ochrana kultúrnych pamiatok bola vždy úzko spätá s aj politickými, sociálnymi a ekonomickými faktormi danej doby.

Záverečný výstup v podobe prezentácie vybraného prípadu

Výučbu ochrany kultúrnych pamiatok, navyše podanú spôsobom prezentácie praktického prípadu je možné zaradiť medzi vedecko-populárne formy, ktorými je možné študentom predstaviť ucelený prehľad o vývoji konkrétneho odborného odvetvia či problematiky v požadovanom období vývoja. Podobne spracované projekty v rôznych odvetviach sú už štandardom, rozširujú sa o rôzne projekty vo voľnočasových aktivitách, rôzne letné školy, kde si účastníci rozširujú teoretické vedomosti, tábory, ktorých účastníci fyzicky prispievajú k záchrane kultúrnych pamiatok a podieľajú sa rôznych výskumných či sanačných prácach.⁹

V prezentácii je od študenta očakávané predstavenie procesu ochrany zvoleného predmetu kultúrneho dedičstva, či už môže ísť o historickú budovu, archeologickú lokalitu či inú pamiatku. Pamiatková ochrana je proces, ktorým sa zabezpečuje ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva, ako sú historické budovy, archeologické lokality, umelecké diela a iné pamiatky. Tento proces poslucháč predstaví v niekoľkých krokoch:

- I. Identifikácia zvolenej pamiatky.
- II. Právna ochrana – predstavenie jednotlivej právnej úpravy vzťahujúcej sa na právnú ochranu zvolenej pamiatky.
- III. Odborný dohľad a regulácia zásahov – predstavenie rekonštrukcie, obnovy respektíve zásahov schválených príslušným pamiatkovým úradom. Vyhľadanie, prípadne predstavenie odborníkov so skúsenosťami v oblasti pamiatkovej obnovy.

⁹ Tábory, kde účastníci prakticky prispievajú k záchrane pamiatok, podieľajú sa na výskumoch sú pomerne známe. Z pohľadu teoretickej prípravy môže byť príkladom „Letná škola právnej histórie“ ktorú organizuje Katedra právnych dejín Masarykovej univerzity v Brne. Je určená najmä študentom právnických fakúlt ale aj širokej verejnosti, vždy je venovaná inej téme z českých právnych dejín. V prípade záujmu môže absolvent letnej školy ktorý je zároveň študentom Masarykovej univerzity zložiť kolokvium a jeho účasť je mu uznaná ako absolvovanie povinne voliteľného predmetu. TAUCHEN, J. Letní škola dějin – již tradiční zářijové pásmo přednášek na PrF MU, 2014.

- IV. Financovanie a podpora - Informovanie o poskytnutej finančnej podpory od štátu, obcí alebo medzinárodných organizácií. O poskytnutých daňových úľavách alebo grantov na obnovu. V prípade pripravovaného projektu ochrany, predstavenie možností na získanie financií a podpory.
- V. Monitorovanie a kontrola – predstavenie priebehu kontrol.

Medializácie, osвета, marketingový nástroj, zviditeľnenie fakulty a praktický prínos výučby pre spoločenský, verejný, občiansky život. Takto podaná problematika ochrany kultúrnych pamiatok a celej problematiky vôbec, odovzdá novým, rozvíjajúcim sa generáciám skúsenosť (podloženú študijnou a výskumnou prácou) s aplikáciou práva. Študenti sa tak behom krátkej doby môžu zoznámiť, porovnať a nechať sa inšpirovať (ale aj poučiť sa) radou rôznych skúseností odborníkov z príbuzných oblastí a pomocných vied. Zároveň sa poslucháči naučia sa kriticky myslieť a zoznámia sa nielen s kultúrnym, historickým a právnym, ale aj spoločenským a sociopolitickým vývojom našej spoločnosti. Tieto kategórie sú zároveň s menším či väčším úspechom naplňované pri štúdiu pomocných vied.¹⁰ Popularizácia a vzdelávanie, organizovanie osvetových akcií, výstav a vzdelávacích programov, ktoré zvyšujú povedomie o význame pamiatok za účasti študentov, môže výrazne napomôcť výchovno-vzdelávaciemu procesu.

Záver

Vývoj ochrany slovenského a svetového kultúrneho dedičstva je jednou z najdôležitejších kapitol výučby viacerých študijných programov na slovenských univerzitách a vysokých školách. V rámci inovatívnych metód výučby pokladáme za vhodné študentov aktívne zaangažovať predstavením vybraného a vhodne zvoleného prípadu ochrany konkrétnej kultúrnej pamiatky. Teoretická stránka zahŕňa právno-historickú analýzu so zameraním na znalosti historických i právnych prameňov a potrebnej metodológie. Komplexnú problematiku je možné poslucháčom predstaviť prostredníctvom metodologicko-teoretickej prípravy,

¹⁰ HORÁK, O. Jak učit právní dějiny? K modernizaci studia na PF UP v Olomouci, 2009, s. 302.

právno-teoretického rozboru vybraného prípadu pamiatkovej ochrany a s tým súvisiacim štúdiom potrebnej legislatívy, historických súvislostí a archívnych dokumentov. Študenti tak získajú konkrétnu prax z archívneho výskumu, rozšíria svoje znalosti z dejín a teórie práva. Poslucháči majú možnosť uplatniť logické, analytické postupy pri svojej práci. Získajú znalosti o nevyhnutnosti kritického zhodnotenia prameňa, dôležitosti jeho správnej interpretácie a možnosti jeho využitia vo svojej práci. Práca na rozbere konkrétneho prípadu by mala naučiť vysokoškolského poslucháča spôsobu organizácie jednotlivých úloh v kolektíve, ale zároveň potrebe samostatného uvažovania, analýzy a syntézy ako základných a zrejme najčastejšie používaných vedeckých metód. Praktická stránka spočívajúca v príprave a spracovaní konkrétneho prípadu pamiatkovej ochrany, spolu s verejným prednesom vo forme prezentácie postupu, umožnia získať nielen jasnú predstavu o nárokoch na teoretickú prípravu, spôsobe i forme jeho vedenia, ale aj skúsenosti vo vystupovaní pred verejnosťou. Nadobudnuté teoretické a praktické znalosti tak budú pre poslucháčov našich fakúlt prínosom v pokračujúcom štúdiu a potrebným základom na ich dobré uplatnenie v praxi. Nezanedbateľným je tiež historicko-právny komparatívny rozmer problematiky, ktorý však kladie v prípade systematickej komparácie nároky na jazykovú vybavenosť, analýzu a kritické zhodnotenie zvolených prípadov. Takáto forma má zároveň dôležitý výchovný aspekt.

Zoznam použitých zdrojov

HOLEC, Roman, (2014). Metodika a technika historikovej práce. Ako sa pracuje s prameňmi? In: Dejiny, Online. roč. 8, č. 1, s. 23-46. ISSN 1337-0707. Dostupné na: http://dejiny.unipo.sk/PDF/Dejiny_1_2013.pdf [citované 2025-02-15].

HORÁK, Ondřej, (2009). Jak učit právní dějiny? K modernizaci studia na PF UP v Olomouci. In: Acta iuridica olomucensis, roč. 4, č. 6, s. 301-303. ISSN 1801-0288. Dostupné aj z: <http://oldwww.upol.cz/skupiny/vyzkum/rocnky-aupo/>

SLOVENSKO. Vyhláška č. 403/2023 Z. z. z 11. októbra 2023 Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach

a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Online. In: EPI: Elektronická Zbierka zákonov Slovenskej republiky, @ 2023. Dostupné na <https://www.epi.sk/zz/2023-403/znenie-20240101>. [citované 2025-03-30].

SLOVENSKO. Zákon č. 49/2002 Z. z. z 19. decembra 2001 O ochrane pamiatkového fondu. Online. In: EPI: Elektronická Zbierka zákonov Slovenskej republiky, @ 2002. Dostupné na <https://www.epi.sk/zz/2002-49>. [citované 2025-03-30].

ŠTEFANICA, Ján, (2015) Vybrané aspekty počiatkov výučby práva a historicko-právnych predmetov na území Slovenska. In: HISTORIA ET THEORIA IURIS, Online. roč. 7, č. 2, s. 58-67. ISSN 1338-0753. Dostupné na: https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/HTI_2015-14.pdf [citované 2025-02-15].

ZAVACKÁ, Marína - VÖRÖS, Ladislav, (2014) Príprava na vedeckú prácu a doktorandské štúdium na Historickom ústave SAV. In: Dejiny, Online. roč. 8, č. 1, s. 62 - 52. ISSN 13370707. Dostupné na: http://dejiny.unipo.sk/PDF/Dejiny_1_2013.pdf [citované 2025-03-16].

Autor

doc. JUDr. Ján Štefanica, PhD.

jan.stefanica@fhv.uniza.sk

Fakulta humanitných vied

Žilinská univerzita v Žiline

Univerzitná 8215/1

010 26 Žilina

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Absolvoval štúdium práva na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, vo svojej práci sa zameriaval na právne dejiny Slovenska. Habilitoval sa v obore 3.4.2. teória práva a dejiny štátu a práva. Je členom The European Society for History of Law. Bol členom

redakčnej rady Encyklopedie českých právních dějin a členom riešiteľských kolektívov grantov APVV či VEGA. Zúčastnil sa viacerých výskumných a prednáškových pobytov.

